

ENGELNEILAND

'Als één man zoveel haat kan laten zien,
hoeveel liefde kunnen wij dan wel niet met ons allen geven?'

Ze hadden gehoopt dat het renovatieproject hen zou helpen hun verdriet achter zich te laten. Ze wisten geen van beiden of het een goed plan was, maar het was het enige dat ze hadden. Het alternatief was op bed gaan liggen en langzaam wegwijnen.

Ebba ging met de krabber over de huismuur. De verf liet makkelijk los. Hij bladderde al behoorlijk en ze hoefde niet veel kracht te gebruiken. Door de brandende julizon plakte haar pony op haar bezwete voorhoofd en haar arm deed zeer omdat ze al drie dagen lang dezelfde eentonige beweging uitvoerde. Maar ze verwelkomde de fysieke pijn. Als die toenam, werd de pijn in haar hart tijdelijk gedempt.

Ze draaide zich om en keek naar Mårten, die op het grasveld voor het huis planken stond te zagen. Hij leek te voelen dat ze hem gadesloeg, want hij keek op en stak zijn hand op, alsof ze een kennis was die hij op straat tegenkwam. Ebba merkte dat haar eigen hand hetzelfde onbeholpen gebaar maakte.

Hoewel er al meer dan een halfjaar was verstreken sinds hun leven was verwoest, wisten ze nog steeds niet hoe ze met elkaar moesten omgaan. Elke avond gingen ze met hun rug naar elkaar toe in het tweepersoonsbed liggen, doodsbenauwd dat een onwillekeurige beweging iets zou uitlokken wat ze niet konden hanteren. Het was alsof het verdriet hen zozeer vulde dat er geen ruimte was voor andere gevoelens. Niet voor liefde, niet voor warmte, niet voor compassie.

De schuld hing zwaar en onuitgesproken tussen hen in. Het was eenvoudiger geweest als ze die konden definiëren en een plek konden

geven. Maar de schuld bewoog heen en weer, veranderde van kracht en vorm en viel voortdurend van nieuwe kanten aan.

Ebba draaide zich weer om naar het huis en ging verder met krabben. Onder haar handen liet de witte verf in grote flarden los en het hout werd zichtbaar. Ze streek met haar vrije hand over de planken. Het huis had, op een manier die ze nooit eerder had ervaren, een ziel. Het kleine rijtjeshuis in Göteborg dat Mårten en zij samen hadden gekocht, was vrijwel nieuw geweest. Toen had ze het heerlijk gevonden dat alles glom en blonk, dat het onbezoedeld was. Nu was het nieuwe niet meer dan een herinnering aan wat was geweest, en dit oude huis met zijn onvolkomenheden paste beter bij haar ziel. Ze herkende zichzelf in het dak waar het naar binnen regende, in de verwarmingsketel die om de haverklap een trap nodig had om aan te slaan en in de tochtige ramen waar geen kaars op de vensterbank kon branden zonder uit te waaien. Ook in haar ziel tochtte het en regende het naar binnen. En de kaarsen die ze probeerde aan te steken, gingen onverbiddelijk uit.

Misschien zou haar ziel hier op Valö kunnen helen. Ze had geen herinneringen aan deze plek, maar toch was het alsof ze elkaar herkenden, zij en het eiland. Het lag vlak voor Fjällbacka. Als ze naar de steiger liep, zag ze het kleine kustdorp dat zich aan de andere kant van het water uitstreckte. Voor de steile bergwand lagen de witte huisjes en de rode boothuizen als een parelsnoer aaneengeregen. Het was zo mooi dat het haar bijna pijn deed.

Het zweet stroomde van haar voorhoofd en prikte in haar ogen. Ze droogde haar gezicht met haar T-shirt af en tuurde tegen de zon in. Boven haar cirkelden de meeuwen. Ze krijsten en riepen naar elkaar en het geschreeuw vermengde zich met het geluid van boten die in de zee-engte langskwamen. Ze deed haar ogen dicht en liet zich wegvoeien door de geluiden. Weg van zichzelf, weg van...

‘Zullen we even stoppen en een duik nemen?’

Mårtens stem brak door de geluidscoullisse heen en ze schrok op. Ze schudde verward haar hoofd, maar knikte vervolgens.

‘Ja, laten we dat doen,’ zei ze en ze klom van de bouwsteiger.

Hun zwemkleren hingen aan de achterkant van het huis aan de waslijn en ze trok snel haar zweterige werkkleren uit en deed haar bikini aan.

Mårten was sneller dan zij en stond ongeduldig te wachten.

‘Zullen we dan maar?’ zei hij en hij liep voor haar uit naar het pad dat naar het strand leidde. Valö was behoorlijk groot en niet zo schraal als veel andere eilandjes langs de scherenkust van de provincie Bohuslän. Het pad werd omzoomd door lommerrijke bomen en hoog gras en ze stampte hard met haar voeten op de grond. Ze was heel bang voor slangen en die angst was alleen maar groter geworden toen ze een paar dagen geleden een adder hadden gezien die zich in de zon lag te warmen.

Het terrein liep schuin af naar het water en ze vroeg zich opeens af hoeveel kindervoeten er in de loop van de jaren over dit pad hadden gelopen. De plek werd nog steeds de vakantiekolonie genoemd, hoewel het al sinds de jaren dertig niet meer als zodanig dienstdeed.

‘Kijk uit,’ zei Mårten en hij wees naar een paar boomwortels die uit de grond omhoogstaken.

Zijn bezorgdheid, die haar zou moeten ontroeren, voelde vooral verstikkend en demonstratief stapte ze over de wortels heen. Een paar meter verder voelde ze ruw zand onder haar voeten. De golven sloegen tegen het lange strand en ze wierp de handdoek van zich af en liep het zoute water in. Slierten zeewier dreven om haar benen en de plotselinge kou deed haar naar adem happen, maar al gauw genoot ze van de verkoeling. Achter zich hoorde ze Mårten naar haar roepen. Ze deed net of ze hem niet hoorde en waadde verder. Toen de bodem onder haar voeten verdween, begon ze te zwemmen en na een paar slagen had ze het kleine zwemvlot bereikt, dat een eindje uit de kust in het water was verankerd.

‘Ebba!’ Mårten riep vanaf het strand, maar ze bleef hem negeren en pakte de ladder van het vlot vast. Ze had even tijd voor zichzelf nodig. Als ze ging liggen en haar ogen sloot, kon ze net doen of ze een schipbreukeling op de grote, wijde zee was. Alleen. Zonder rekening te hoeven houden met iemand anders.

Ze hoorde zwemslagen naderen. Het vlot schommelde toen Mårten erop klom en ze kneep haar ogen nog harder dicht om hem nog heel even buiten te sluiten. Ze wilde écht alleen zijn. Niet zoals het tegenwoordig was, wanneer Mårten en zij samen alleen waren. Met tegenzin deed ze haar ogen open.

Erica zat aan de salontafel en het leek wel of er een speelgoedbom in de woonkamer was ontploft. Auto's, poppen, knuffelbeesten en verkleedkleden, alles lag door elkaar. Met drie kinderen, die allemaal nog onder de vier waren, zag het er meestal zo uit in huis. Maar nu ze bij wijze van uitzondering even geen kinderen om zich heen had, had ze zoals gewoonlijk het schrijven voorrang gegeven boven opruimen.

Toen ze de voordeur open hoorde gaan, keek ze op van de laptop en zag haar man binnenkomen.

'Hoi, wat doe jij hier? Je zou toch bij Kristina langsgaan?'

'Mijn moeder was niet thuis. Dat zul je altijd zien, ik had natuurlijk eerst moeten bellen,' zei Patrik, terwijl hij zijn Crocs uittrapte.

'Moet je die dingen echt aan? En er ook nog mee autorijden?' Erica wees naar de afschuwelijke schoenen, die tot overmaat van ramp fluorescerend groen waren. Haar zus Anna had ze Patrik bij wijze van grap gegeven en nu weigerde hij ander schoeisel te dragen.

Patrik kwam naar haar toe en gaf haar een zoen. 'Ze zitten zo lekker,' zei hij en hij liep naar de keuken. 'Heeft de uitgever je nog weten te bereiken? Het moet wel heel dringend zijn geweest als ze mij zelfs bellen.'

'Ze willen weten of ik dit jaar naar de boekenbeurs kan komen zoals ik had toegezegd. Ik kan niet goed beslissen wat ik moet doen.'

'Natuurlijk ga je erheen. Ik zorg dat weekend voor de kinderen, ik heb al geregeld dat ik dan niet hoeft te werken.'

'Dat is lief van je,' zei Erica, maar diep vanbinnen werd ze een beetje nijdig op zichzelf omdat ze zich dankbaar voelde jegens haar man. Hoe vaak stond zij niet klaar als zijn werk als politieagent hem van de ene minuut op de andere wegreep, of wanneer weekends, feestdagen en avonden werden verpest omdat het werk niet kon wachten? Ze hield met heel haar hart van Patrik, maar soms had ze het gevoel dat hij er nauwelijks bij stilstond dat zij de grootste verantwoordelijkheid voor het huis en de kinderen droeg. Zij had per slot van rekening ook een carrière, die bovendien behoorlijk succesvol was.

Ze kreeg vaak te horen hoe fantastisch het wel niet moest zijn om als schrijver je brood te kunnen verdienen. Om in alle vrijheid je eigen tijd te kunnen indelen en je eigen baas te zijn. Dat irriteerde Erica altijd mateloos, want hoewel ze haar werk heel leuk vond en be-

sefte dat ze geluk had gehad, zag de werkelijkheid er heel anders uit. Vrijheid was niet iets wat ze met het leven als schrijver verbond. Integendeel, een boekproject kon vierentwintig uur per dag, zeven dagen per week alle tijd en aandacht opslokken. Soms was ze jaloers op mensen die naar hun werk gingen, acht uur deden wat ze moesten doen en klaar waren als ze weer naar huis gingen. Zij kon haar werk nooit uitschakelen, en het succes bracht verplichtingen en verwachtingen met zich mee die met het leven als moeder van kleine kinderen moesten worden gecombineerd.

Ze kon ook moeilijk beweren dat haar werk belangrijker was dan dat van Patrik. Hij beschermde mensen, loste misdrijven op en zorgde ervoor dat de samenleving beter functioneerde. Zelf schreef ze boeken die ter ontspanning werden gelezen. Ze begreep en accepteerde dat ze meestal aan het kortste eind trok, hoewel ze het soms wel wilde uitschreeuwen.

Met een zucht kwam ze overeind en volgde haar man naar de keuken.

‘Slapen ze?’ vroeg Patrik, terwijl hij de ingrediënten voor zijn lievelingssnack tevoorschijn haalde: knäckebröd, boter, kaviaarpasta en kaas. Erica huiverde bij de gedachte dat hij dat straks in warme chocolademelk zou dopen.

‘Ja, het is me voor de verandering gelukt om ze allemaal tegelijk in bed te krijgen. Ze hebben vanochtend heel lekker gespeeld, dus ze waren alle drie bekaf.’

‘Dat is fijn,’ zei Patrik en hij ging aan de keukentafel zitten eten.

Erica liep terug naar de woonkamer om nog even te kunnen schrijven voordat de kinderen weer wakker werden. Gestolen momenten. Dat was het enige wat ze tegenwoordig had.

In haar droom woedde een brand. Met een blik van ontzetting drukte Vincent zijn neus tegen het raam. Achter hem zag ze vlammen opblaaien, steeds hoger. Ze kwamen dichterbij, schroeyden zijn blonde lokken en hij schreeuwde geluidloos. Ze wilde zich tegen het glas werpen, het verbrijzelen en Vincent redden uit de vlammen die hem dreigden te verslinden. Maar hoe hard ze het ook probeerde, haar lichaam wilde niet gehoorzamen.

Toen hoorde ze Mårtens stem. Die klonk heel beschuldigend. Hij haatte haar omdat ze Vincent niet kon redden, omdat ze toekeek terwijl hij voor hun ogen levend verbrandde.

‘Ebba! Ebba!’

Zijn stem zette haar aan tot een nieuwe poging. Ze moest naar het raam toe rennen om het glas kapot te slaan. Ze moest...

‘Ebba, wakker worden!’

Iemand trok haar bij haar schouders omhoog. Langzaam loste de droom op, maar ze wilde dat die bleef, ze wilde zich in de vlammen storten en misschien heel even Vincents kleine lichaam in haar armen voelen voordat ze allebei doodgingen.

‘Je moet wakker worden. Er is brand!’

Plotseling was ze klaarwakker. De rooklucht prikte in haar neusgaten en deed haar zo hevig hoesten dat het in haar keel schuurde. Toen ze opkeek, zag ze door de deuropening rook naar binnen stromen.

‘We moeten naar buiten!’ schreeuwde Mårten. ‘Probeer onder de rook door te kruipen. Ik kom zo achter je aan. Ik wil alleen even kijken of ik het vuur eerst kan doven.’

Ebba hees zichzelf uit bed en zakte op de vloer ineen. Ze voelde de warmte van de planken tegen haar wang. Het brandde in haar longen en ze was onvoorstelbaar moe. Waar moest ze de kracht vandaan halen om weg te komen? Ze wilde zich overgeven en in slaap vallen; ze sloot haar ogen en voelde hoe een zware doezeligheid zich door haar lichaam verspreidde. Hier zou ze kunnen uitrusten. Alleen maar even slapen.

‘Kom overeind! Je moet!’ Mårtens stem was schel en ze ontwaakte uit haar verdoofde toestand. Hij was anders nooit bang. Nu rukte hij hardhandig aan haar arm en hielp haar half omhoog.

Met gezin begon ze haar handen en knieën te bewegen. De angst had nu ook in haar houvast gekregen. Elke keer dat ze inademde, voelde ze hoe de rook haar longen verder vulde, als een langzaam werkend gif. Maar ze stierf nog liever aan rook dan aan vuur. De gedachte dat haar huid zou verbranden was voldoende om vaart te maken en de kamer uit te kruipen.

Opeens raakte ze in de war. Ze zou moeten weten waar de trap was,

maar het leek alsof haar hersenen niet werkten. Het enige dat ze voor zich zag was een compacte, zwartgrijze mist. In paniek kroop ze recht naar voren, om in elk geval niet in de rook vast te komen zitten.

Op het moment dat ze de trap bereikte, rende Mårten met een brandblusser in zijn handen langs haar heen. Hij nam de trap in drie stappen en Ebba keek hem na. Net als in haar droom had ze het gevoel dat haar lichaam haar niet langer gehoorzaamde. Haar ledematen weigerden te bewegen en hulpeloos bleef ze op handen en voeten zitten, terwijl de rook steeds dikker werd. Ze hoestte weer en de ene hoestaanval loste de andere af. Haar ogen traanden en haar gedachten gingen naar Mårten, maar ze had geen puf om zich zorgen om hem te maken.

Opnieuw voelde ze hoe verleidelijk het zou zijn om zich over te geven. Om te verdwijnen, om het verdriet kwijt te raken dat haar lichaam en ziel kapotmaakte. Het werd zwart voor haar ogen en langzaam ging ze liggen, legde haar hoofd op haar armen en sloot haar ogen. Om haar heen was het warm en zacht. De doezeligheid vulde haar weer en verwelkomde haar. Die wenste haar geen kwaad toe, wilde haar alleen ontvangen en weer heel maken.

‘Ebba!’ Mårten trok aan haar arm en ze stribbelde tegen. Ze wilde verder reizen naar die heerlijke, rustige plek waarheen ze op weg was geweest. Toen voelde ze een tik in haar gezicht; het was een klap die haar wang deed branden. Verward kwam ze overeind en keek recht in Mårtens gezicht. Zijn blik was zowel bezorgd als boos.

‘Het vuur is gedoofd,’ zei hij. ‘Maar we kunnen niet binnen blijven.’

Hij wilde haar optillen, maar ze verzette zich. Hij had haar de enige mogelijkheid tot rust afgenomen die ze in lange tijd had gehad en razend bonkte ze met haar vuisten tegen zijn borst. Het voelde goed om alle woede en teleurstelling te kunnen uiten en ze bleef zo hard slaan als ze maar kon tot hij haar polsen te pakken kreeg. Terwijl hij die in een vaste greep hield, trok hij haar dichterbij zijn borst. Hij drukte haar gezicht tegen zich aan, hield haar stevig vast. Ze hoorde zijn hart snel kloppen en ze moest huilen van het geluid. Toen liet ze zich optillen. Hij droeg haar naar buiten en toen de koude nachtlucht haar longen vulde, gaf ze zich over en raakte buiten bewustzijn.

Fjällbacka 1908

Ze kwamen vroeg in de ochtend. Moeder en de kleintjes waren al op, terwijl Dagmar nog lag te genieten in de warmte van het bed. Dat was het verschil tussen moeders echte kind en de hoerenjongen voor wie ze zorgde. Dagmar was speciaal.

‘Wat is er aan de hand?’ riep vader vanuit de kamer. Dagmar en hij waren allebei wakker geworden van een aanhoudend gebons op de deur.

‘Doe open! Wij zijn van de politie!’

Kennelijk was het geduld toen op, want de deur werd opengegooid en een man in politie-uniform stormde het huis binnen.

Dagmar ging angstig rechtop in bed zitten en probeerde zich met de deken te bedekken.

‘Politie?’ Vader liep de keuken in en knoopte onhandig zijn broek dicht. Zijn borstkas met spaarzame plukjes grijs haar was ingezakt. ‘Als ik eerst even mijn overhemd mag aantrekken, dan kunnen we dit vast oplossen. Het moet een misverstand zijn. Hier woont alleen fatsoenlijk volk.’

‘Helga Svensson woont hier toch?’ zei de politieman. Achter hem waren nog twee mannen te zien. Ze stonden allemaal dicht op elkaar, want het was een kleine keuken, die vol bedden stond. Op dit moment hadden ze vijf kleintjes in huis.

‘Ik ben Albert Svensson en Helga is mijn vrouw,’ zei vader. Zijn overhemd was inmiddels aan en hij had zijn armen over elkaar geslagen.

‘Waar is uw vrouw?’ De stem klonk sommerend.

Dagmar zag de bezorgde frons die zich tussen vaders ogen had gevormd. Hij maakte zich snel zorgen, zei moeder altijd. Zwakke zenuwen.

‘Moeder is in de tuin aan de achterkant van het huis. Met de kleintjes,’ zei Dagmar en pas nu leken de agenten haar op te merken.

‘Bedankt,’ zei de agent die het woord had gevoerd, en hij maakte rechtsomkeert.

Vader volgde de politiemannen op de hielen. ‘Jullie kunnen niet zomaar bij deugdzame mensen binnen komen stormen. Jullie jagen ons de stuipen op het lijf. Nu moeten jullie vertellen waar het over gaat.’

Dagmar wierp de deken van zich af, zette haar voeten op de koude keukenvloer en rende slechts gekleed in haar nachthemd achter hen aan. Bij de hoek van het huis bleef ze abrupt staan. Twee van de agenten hielden moeder stevig bij haar armen vast. Ze verzette zich en de mannen hijgden van inspanning. De kinderen schreeuwden en de was die moeder had staan ophangen werd in het tumult van de lijn gerukt.

‘Moeder!’ riep Dagmar en ze rende naar haar toe.

Ze wierp zich tegen de benen van de ene agent en beet hem zo hard ze maar kon in zijn dij. Hij begon te schreeuwen en liet moeder los, draaide zich om en gaf Dagmar een oorvijs waardoor ze op de grond viel. Onthutst bleef ze in het gras zitten en wreef over haar zere wang. In haar achtjarige leven was ze nog nooit door iemand geslagen. Ze had wel gezien dat moeder de kleintjes een pak slaag had gegeven, maar ze had haar hand nooit tegen Dagmar opgeheven. En daarom durfde vader dat ook niet te doen.

‘Wat doen jullie? Slaan jullie mijn dochter?’ Moeder trapte woedend naar de mannen.

‘Dat is niets vergeleken met wat u hebt gedaan.’ De politiemann pakte Helga’s arm weer stevig beet. ‘U wordt verdacht van kindermoord en we hebben toestemming om uw huis te doorzoeken. En geloof me, dat zullen we heel grondig doen.’

Dagmar zag hoe haar moeder als het ware ineenzakte. Haar wang brandde nog van de pijn en haar hart ging tekeer in haar borstkas. Om haar heen schreeuwden de kinderen alsof de dag des oordeels was aangebroken. Dat was misschien ook zo. Want hoewel Dagmar niet begreep wat er gebeurde, verried moeders gezicht dat hun wereld zojuist was ingestort.